

Σειρά ποντιακῶν λαογραφικῶν ἐκπομπῶν τοῦ Συλλόγου "Φάρος Ποντίων"
ἀπό τὸν ραδ.σταθ.Μακεδονίας Ε.Ι.Ρ.

•Εκ πομπή 49 5-9-1970

••••• Σ Η Μ Α •••••

Ποντιακοὶ ἀβτίλαλοι.—Λαογραφικὴ ἐκπομπὴ τοῦ Συλλόγου "Φάρος Ποντίων". Κείμενο καὶ ἐπιμέλεια Στάθη Εύσταθιάδη.—

••••• σέ μακρόσυρτο ἥχο, κουδούνια ολπ.

•Πρό·Αντίλαλοι...ἀναμνήσεις...νοσταλγίες.....καημοί.....

••••• σέ γοργό ρυθμό, ἡρωτικό

•Αθάνατοι ποντιακοὶ θρῦλοι καὶ παραδόσεις

••••• τό σῆμα σβήνει

0.- Στὸν ποντιακὸν ἔλληνισμὸν τῆς Κριμαίας εἶναι ἀφιερωμένη ἡ σημερινή
μας ἐκπομπή.

••••• ΛΥΡΑ σέ ύπδιρουσῃ

Δέν εἶναι μονάχα οἱ ἀρχαῖοι ἔλληνικοι μῦθοι καὶ θρῦλοι, πού φερού-
γέζουν πέρα στὸν Καύκασο, πάνω ἀπό τὴν θάλασσα τοῦ Εὔξείνου Πόντου καὶ στὶς
ἀκρογιαλιές του. Τό ἔλληνικό δαιμόνιο ἀπλώθηκε σέ τοῦτα τὰ μέρη, ἐξερευνών-
τας καὶ ἐκπολιτεύοντας τὰς διάφορες ξένες φύλαξ.

Διά μέσου τῆς Προποντίδος τὰ ἔλληνικά παράβια ἔφταναν στὴ Μαύρη Θά-
λασσα, γιά νά Ιδρύσουν στὰ παράλιά της πόλεις καὶ ιωμοπόλεις. Ετοι, ἔφτασαν
τὸν 6ο πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα καὶ στὰ βόρεια παράλια τοῦ Εὔξείνου, στὴ θρυλική
Ταυρίδα, στὴ σημερινή Κριμαία.

Πολύ γρήγορα ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος, μέ τὸν ἀποικισμὸν τῆς ἀπὸ τοὺς ἔλ-
ληνες, μεταβάλλεται σέ ἐπίγειο παράδεισο. Απὸ τὰ βάθη τῆς μυθικῆς Ιστορί-
ας ἡ Ιέρεια Ιφιγένεια ἐκπέμπει μέσα ἀπὸ τὸ ναό, ὅπου ιερουργεῖ στὸ βωμό
τοῦ ἔλληνισμοῦ, φῶς. Φωτίζει δλόνιληρη τὴν ταυρικὴ χερσόνησο καὶ οἱ ἔλληνες
ιάτοικοι τῆς μοχθοῦν καὶ δημιουργοῦν μιά καινούργια καὶ πάλι, Ἑλλάδα στὸν
τόπο.

••••• Η ΛΥΡΑ σταματᾷ

Οἱ σπουδαιότερες ἀρχαῖες ἔλληνικές ἀποικίες στὴν ταυρικὴ χερσόνησο,
πού ἀναφέρονται ἀπὸ ~~██████████~~ τὸν Ἡρόδοτο καὶ ἄλλους συγγραφεῖς, εἶναι
ἡ Ἡράκλεια στὴ θέση, ὅπου ἡ σημερινὴ Σεβαστούπολις, στὰ ἀνατολικὰ τῆς δ-
ποτας βρισκόταν δ ναός τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος μέ Ιέρια τὴν Ιφιγένεια. Στὴν

Έδια θέση κιτίστηκε άργότερα ή Μονή του 'Αγίου Γεωργίου " Γεώργιεβσκιψ Μαναστήρ ". Οι Μιλήσιοι κιτίζουν το Παντιμάπαιον (σημερινόν Κέρτς) καὶ τὴν Θεοδόσια. Στρατηγός του Μιθριδάτου του Εύπατορος, βασιλέως του Πόντου, ιδρύει τὴν Εύπατόρια. Κτίστηκαν καὶ πολλές ἄλλες ἑλληνικές ἀποικίες, ὅπως ἡ Κερκινίτις, τὸ σημερινόν Κερκινέτης καὶ ἄλλες.

Πρέπει νά σημειώσωμε, δτι οἱ ἑλληνικές αὐτές ἀποικίες τῆς Ταυρινῆς Χερσονήσου ἔπαιξαν σπουδαιότατο ρόλο στή διάρκεια τῶν αἰώνων, δχι μονάχα γιά τόν ἐξελληνισμό τοῦ τόπου, ἀλλά καὶ στόν ἐκπολιτισμό καὶ ἄλλων γειτονιῶν περιοχῶν τῆς Ρωσσίας, ἀπό ὅπου πέρασαν οἱ ἡρωῖνοι ιεραπόστολοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος.

"Οπως θά δοῦμε, δ τόπος μέ το γλυκύτατο ηλικία καὶ τά πολλά ἀγαθά του προιάλεσε τό ἐνδιαφέρον διαφόρων αύτοκρατόρων τῆς ἐποχῆς. Πάντως, στόν τόπο ουριαρχοῦσε πάντοτε τό ἑλληνικό στοιχεῖο.

• ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Η Ταυρινή χερσόνησος κατατήθηκε ἀπό τούς Ρωμαίους καὶ ύπεστη ἐπιδρομές διαφόρων λαῶν, ὅπως τῶν Οὔνων ηλπ. Κατά τὴν Βυζαντινή περίοδο ἀπελοῦσε τμῆμα τῆς αύτοκρατορίας, " Θέρα χερσῶνος ". Από τό I282 γίνεται ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς αύτοκρατορίας τῶν Κομνηνῶν μέ πρωτεύουσα τὴν Τραπεζούντα. Ονομάζεται τότε " Περατεία ". " Ειαστος Κομνηνός φέρει ἀπό τόπε τόν τετλο, " Αύτοκράτωρ πάσης 'Ανατολῆς, 'Ιβήρων καὶ Περατείας ". Στήν Περατεία μετοικίζουν πολλοὶ ἑλληνες ἀπό τόν Πόντο, οἱ δοποῖοι ιδρύουν πολίχνες καὶ χωριά, ὅπου διατηροῦν καὶ συνεχίζουν τίς ποντιακές παραδόσεις.

• Λ Y R A - ΤΡΑΓ

Τόν I40 αἰῶνα οἱ Τάταροι καταλαμβάνουν τὴν Ταυρινή χερσόνησο. Από τότε ἡ χερσόνησος τῆς Ταυρίδος μετονομάζεται σέ " Κουρούμ ". Η ταταρική κατοχή ἔστοιχισε πάρα πολύ στό ἑλληνικό στοιχεῖο.

Τό I784 ἡ αύτοκράτειρα τῆς Ρωσσίας Αικατερίνη καταλύει τὴν ουριαρχία τῶν Τατάρων στήν Κριμαία. Από τότε ἡ Κριμαία ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς ρωσσικῆς αύτοκρατορίας μέ τό δνομα " Κυβερνεῖον Ταυρίδος ", Ταυρίτσεσκαγια Γουπέρνια.

Μετά τήν κατάλυση τῆς ταταρικῆς κυβερνήσεως στήν Κριμαία, τό ελληνικό στοιχεῖο ἀναζωγωνήθηκε καὶ πάλι. Ἐγκαθίστανται στὸν τόπο ἔλληνες ἀπὸ διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου, ἀπὸ τῆν Τραπεζούντα, Ἀργυρούπολη, Ματσούνα, Τρίπολη, Κερασούντα ἢ πλ.

"Οπως εἶναι γνωστό, ἡ Κριμαία εἶναι τὸ καλύτερο νέντρο παραθερισμοῦ ~~θεραπείας~~ τῆς Ρωσσίας. Ὁ τόπος παράγει καπνό, λάδι, ἀφθονα διατριψία ἢ πλ. Ἡ ἄλλη εἶναι πολὺ ἀποδοτική. Ἡ συμβολή τῶν ποντίων στήν κοινωνική καὶ οἰκονομική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου ἥταν πάντοτε μεγάλη.

· · · · · ΛΥΡ - ΤΡΑΓ · · · · ·

Στήν Κριμαία ἀνθοῦσαν τὸν περασμένο αἰῶνα καὶ ἦως τίς ἀρχές τοῦ παρόντος αἰῶνος πάνω ἀπὸ ΙΟ ἔλληνικές κοινότητες. Υπῆρχαν πολλοὶ μουσικοφιλολόγικοι σύλλογοι, ἐκκλησίες, σχολεῖα. Υπῆρχαν ἔλληνικά θέατρα, ὅπου ἐδεόντο κατά κατρούς ἔλληνικά πατριωτικά ἔργα, καθώς καὶ ποντιακές ἥθογραφίες.

Πρέπει νά σημειωθῇ, ὅτι στήν Κριμαία κατέφευγαν ἔλληνες ἀπὸ τὸν Πόντο συχνά, έδιως τὸν ΙΒΟ καὶ ΙΒΟ αἰῶνα, φεύγοντες ~~τὴν~~ τὴν Εξοντωτική σέ βάρος τους πολιτική τῶν σουλτάνων.

· · · · · ΛΥΡ - ΤΡΑΓ · · · · ·

Τὸ ΙΒΙΒΙ οἱ ἔλληνες τῆς Κριμαίας ἀνήρχοντο σέ 70.000 περίπου. Τὸ 90% ἀπὸ αὐτούς ἥταν πόντιοι. Οἱ υπόλοιποι, ἀπὸ διάφορες περιοχές τῆς Μικρᾶς Ασίας, τήν Κωνσταντινούπολη καὶ νησιά τοῦ Αιγαίου. Οἱ περισσότεροι ἐκριζώθηκαν ἀπὸ τίς ἐστίες τους καὶ ἥρθαν στήν Ἑλλάδα. Παραμένουν καὶ σήμερα στήν Κριμαία ἀρκετές χιλιάδες ποντίων, οἱ διοῖτοι διατηροῦν τίς ποντιακές παραδόσεις, τή γλῶσσα καὶ τά ἔθιμά τους, τούς χορούς καὶ τά πραγούδια τους. Η ζωή τους γίνεται συχνά ἀντικείμενο μελέτης ράσσων λαογράφων καὶ ιστορικῶν.

· · · · · ΛΥΡ - ΤΡΑΓ · · · · ·

Στήν ἀρχαία Ταυρίδα, σημερινή Κριμαία, δέ ἔλληνικές ποντιακές λαδες ἔθεσε τήν πνευματική του σφραγίδα. Θά παραμείνουν ἕκεῖ ἀθάνατα τά ἔλληνικά μνημεῖα, γιατί νά υπενθυμίζουν στό διάβα τῶν αἰώνων τή δόξα τῆς Ἑλλάδος.

• • • • • ΛΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •

Αγαπητοί ἀκροαταί, δ Σύλλογος "Φάρος Ποντίων" ἀφιέρωσε τῇ σημερινῇ του ἐπομπή στὸν ποντιακὸν Ἑλληνισμὸν τῆς περιοχῆς Κριμαίας τῆς Ρωσσίας, γνωστῆς μὲ τὸ ἀρχαῖο ὄνομα "Ταυρίς". Ο συνεργάτης τῆς ἐπομπῆς βασιστηκε σὲ στοιχεῖα ἀπό σχετικές μελέτες τοῦ Παντελῆ Μελανοφρύδη, ἀλλά καὶ σέ πληροφορίες ποντίων, καταγομένων ἀπό περιοχές τῆς Κριμαίας.

Κοντά σας καὶ πάλι τὴν ἔρχομενη ἔβδομάδα τὴν ίδια μέρα καὶ ὥρα.

• • • • • Σ Η Μ Α • • • • •

Στόχος μακρόσυρτο ἥχο, κουδούνια ήλπ. καὶ ἀκολούθως κανονικό σῆμα.....

Μετεδόθη ἡ λαογραφικὴ ἐπομπή "Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι" τοῦ Συλλόγου "Φάρος Ποντίων". - Κείμενο καὶ ἐπιμέλεια Στάθη Εύσταθιάδη.

• • • • • τὸ σῆμα σβήνετ

περούταλες τουτού διλημματού επιλεπτεις σε τούτη τη μέρη, εξερευνήταις καὶ διερευνήσονται τὰς διάφορες ιδέες φύλων.

Λεῖψαν τὰς προκοπίδες της Ἑλληνικῆς παράδημα θυτανάν στῇ Νεόρη Αλεπού, γιαδ καὶ θρίσσουν σὺν αράκιοι τὰς πόλεις μὲ καρπούλες. Ήταν, βούτην τὸν δε πρὸ Χριστοῦ εἶδα καὶ σύ. Βάρια παράλια τοῦ Μαζεύνου, στὴ Θράκην Ταυρίδα, στὴ σημερινὴ Κρήτη.

Πολὺ γρήγορα ἡ Ταυρικὴ χαροβυφόρος τῶν ἀποκτήμοι της θαλασσῆς θαλάσσης, μεταβάλλεται σὲ διάγειο παράδειρο, ἢντα τὰ πάση τῆς μυστικῆς Ιετοράσης ἡ Ιέρεια. Ιερογένεια φυτέψει μέσοι ἀπὸ τὸ ναύπυλον Ιερουσαλήμ στὸ θαυματοῦ διληψιοροθρίδο, θυτίζει δλδιληρεὶ καὶ πινθυκή χαροβυφόροι μὲ τὸ ὅλην μίτοικος τὰς μογδαῖν καὶ οὐριούργοιν μέσοι κατευθύνει καὶ πάλι "Μαλάδος" στὸν τόπο.

• • • • • Η Α Ι Ρ Α σταρατά

Οἱ απειθατότεροι λογαρίσεις διληψικὲς δρούτες στὴν πανοικὴ χαροβυφόρο, ποδὸς ἀναφέρονται ἀπὸ πλευραῖς τῶν Κρέσσονος καὶ Δίλους συγγραφεῖς, τῶν τοῦ Κρόκλεια στὴ Θεσσαλίαν καὶ σημερινὴ Επιστολοπολίτες, μητελεῖα τῆς Διονίσιας Βρυσάδην ἡ ναός της θεᾶς "Ἄρτεμιδος μὲ Ιέρα τὴν Ιερογένειαν Μεγάλην".